

14. juli 2015

UKA 2015/27

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut matumuuna imaattoq saqqummiupparput:

Inunnik annertusisamik innarluutilinnut ikiorsiisarneq pillugu FN-ip innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanut naapertuunnerusumik Naalakkersuisut iluarsaatamik inatsisilioqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni pisinnaatitaaffiit teknikkitigut inatsisinut attuumassutilinnut atuuttussanngorlugit aaqqissuunneqarlutik, allannguut kingusinnerpaamik UPA2017-imi saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortat, Siumut)

Tunngavilersuut:

Siumup isumaa naapertorlugu, inunnut annertusisamik innarluutillit pillugit ikiorsiissutit, Inatsisartut Peqqussutaat nr. 7 novemeberip 3-at 1994-meersoq inunnut annertusisamik innarluutilinnut ikiorsiissutit pillugit, taamatuttaaq Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 64, decemberip 29-at 2004-meersoq ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit pillugit il.il. meeqqanut inuusuttunut aamma inunnut annertusisamik innarluutilinnit, soorluttaaQ Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr 19, 16. December 2010-meersoq inunnut annertusisamik innarluutilinnut ikiorsiissutit – iluarsaatassaasut.

Siumut isumaqarpoq inuiaqatigiinni ineriartornerup malitsigisaannik inatsisissanut piunasaqaatit annertusiartortut, tamatumani pineqarput inunnik isumaginninnermut tunngasut, aningaasaqarnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffiit soorluttaaQ atuarnissamut naligiissumik isersinnaatitaaneq soorluttaaQ sulilernissamut ilinniariaqqiffissatigut periarfissat tamaasa naligiimmik ilinnialerfigisinnaasariaqarlugit, inuunermi atukkatigut naligiimmik pineqarnissaq kiisalu kulturikkut,- sunngiffikkut timersornikkullu naammaginartumik peqataasinnaaneq. Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) inunnut innarluutillit

pisinnaatitaaffii pillugit nassuiaataani 2012-imeersumi tikkuartorneqarpoq, innarluutilinnut inatsisiliat kukkunersiortariaqarpassittut tamannalu ingerlanneqassasoq Naalagaaffiit Peqatigiit (FN) inunnut innarluutilinnut isumaqatigiissutaasa suli malilluarneqarnerunissaat siunertaralugu.

FN'ip inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa FN'ip ataatsimeersuarnerani 13. December 2006 akuerineqarpoq. Taassuma kingorna Danmarkip akueraa Kalaallit Nunaannut immikkut oqaasertalernagu 24. August 2009 atortussanngortillugu, taamaattumik FN'ip Inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaa Kalaallit Nunaanni aamma atuuppoq¹.

Naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiissutaat naapertorlugu innarluutilinnut nutaamik inatsisiliortoqassaaq, tamatumani FN-ip isumaqatigiissutaa innarluutillit pisinnaatitaaffiit tunngasutigut naapertuuttumik, aammalu FN-ip isumaqatigiissutaa 2006-meersoq naapertorlugu.

Tamatumani innarluutillit isumagineqarnerat sullinneqarnerallu pitsanngorsarnissaat isumannaarniarlugu, innarluutilinnut tulluarsassallugit, kiisalu nunatta innarluutilinnut inissiaatai aamma sapinngisamik naleqqussarsimasariaqarlutik sulisunut isumaginnittussanut.

Naleqqussaanerup siunertarissavaa, innarluutilinnut immikkut sanaat aqqissukat illoqarfinni assigiinngitsuni assigiinngissitaaqimmata nalimmassarneqarnissaat, aammalu inuiaqatigiinni avatangiisinilu innarluutilinnut ornittakkat tikikkuminarsarlugit, assersuutigalugu issiavinnik kaassuartakkanik atuisunut majorallaffiit pitsaanerusut pisortat pigisaanniittut.

Taamaattumik Siumup gruppea sinnerlugu siunnersuutigineqarpoq, Naalakkersuisut peqquneqassasut inunnik annertusisamik innarluutilinnut ikiorsisarneq pillugu inatsisissamik nutaamik saqqummiussequllugit FN-ip innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanut naleqqunnerusumik.

---

¹ <http://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/Familie-Ligestilling-og-Sociale-anliggender/Familie/FNs-Handicapkonvention>

Annertusisamik innarluutilinnut ikiorsiissutaasussamik inatsisaasut 1994-meersuupput, ullutsinnillu naapertuukkunnaarsimapput arlalitsigullu iluarsartuuttariaqalersimallutik, minnerunngitsumik FN-ip isumaqatigiissutaanut innarluutillit pisinnaatitaaffiit tunngasutigut naapertuukkunnaarmata.

Soorluttaa meeqqat innarluutillit kiffartuuneqarnissaminnut pisinnaatitaaffiat qulakkeerneqassasoq inatsitigut, piginnaasaat tamakkerlugu inooqataanissaat anguneqassappat. Tamatuma saniatigut inissaminiippoq Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaata meeqqat inuusuttullu tusarniarneqartarnissaannik meeqqap inuusuttulluunniit pillugit pitsaanerpaamik toqqammaveqarnissaat pillugu ersarinnerusumik paasiuminarnerusumillu ilaneqarnissaa, tassami peqqussut qimerloorlugu isumaqarnarpoq meeqqamik inuusuttumilluunniit angajoqqaatut akisussaalluni piginnaatinneqartup nipaa pingaarnertinneqartoq, taamaattumik meeqqat pillugit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissummut innarluutillilluunniit pillugit nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissummut akerliusinnaalluni.

Tamatuma saniatigut pisortat assigiinngitsut annertuumik aamma atorfissaqartippaat, neqeroorutigisartakkatik naleqqussarnissaat, FN-ip isumaqatigiissutai naapertorlugit naleqqusaasoqaleqqullugu. Meeqqanut innarluutilinnut amerlanngitsunut meeqqat atuarfianni soraarummeerutaasumik misilitsinneq neqeroorutigineqartarpoq, innarluutilinnut ilinniaqqiffissanik peqanngingajavippoq, innarluutillit suliffissamik neqeroorfigineqanngingajattarput, allat naligalugit inussutissarsiorsinnaanissaat siunertaralugu il.il.

Inuit annertuumik innarluutillit pillugit ikiorsiisarneq pillugu inatsisip, Meeqqat Inuusuttullu pillugit ikiorsiisarneq pillugu peqqussutillu inatsisissap nutaap kingunerisaanik naleqqussaallunilu aqqissuussinerup saniatigut suliassaqarfiit allat neqeroorutititik / inatsisitik naleqqussassavaat taamaalillutik FN-ip ataani isumaqatigiissummut naleqqussarneqarlutik, tassani ilaatigut pineqarlutik atuarfeqarneq- aamma ilinniartitaaneq, suliffeqarneq, ineqarneq, peqqinnissaqarfik il.il.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Siunnersuuteqartut naatsorsuutigaat inatsisiliorneq allaffissornikkut inuup ataatsip ukiumoortumik naammassisinnaasaa naatsorsuutigalugu qaammatini qulingiluani ukiullu ataatsip akornanni sivisussuseqassasoq, tassunga ilaallutik nutserinerit oqartussallu assigiinngitsut tusarniaanermi akissutaat. Aningaasartuutissat Naalakkersuisoqarfiup pineqartup nalinginnaasumik ingerlatsinermut aningaasartuutaanit tiguneqassapput, taamaalilluni aningaasanik inatsisitigut immikkut illikartitsisoqassani.

Taassumas saniatigut naatsorsuutaanngilaq pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu annertunerusumik kinguneqassasoq, Kalaallit nunaanni inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissut atuutilereernikummat

Namminersortutut inuussutissarsiutilinnut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai

Soqanngilaq